

Ostrowska, Teresa

"Koncepcje nauczania medycyny w Polsce w latach 1918-1950", Jolanta Rabus, Szczecin 1992 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 38/2, 216-217

1993

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jolanta Rabus: *Koncepcje nauczania medycyny w Polsce w latach 1918-1950.* Szczecin, Pomorska Akademia Medyczna w Szczecinie 1992, 8°, ss. 129.

Omawiana książka jest skrótem rozprawy doktorskiej napisanej w Zakładzie Historii Medycyny i Etyki Lekarskiej Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie. Jest to kolejna praca szczególnie interesująca historyków nauki, której promotorem był prof. Tadeusz Brzeziński. Poprzednia praca była bronią w Instytucie Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN przez Liliannę Wdowiak i dotyczyła doktoratów medycyny w Polsce w latach 1918-1958.

Książka zawiera *Wstęp* pisany przez Autorkę i sześć części: I. *Próby ujednoczenia przepisów dotyczących nauczania medycyny w Polsce w okresie od uzyskania niepodległości do wejścia w życie pierwszej reformy studiów medycznych*, II. *Dyskusja nad reorganizacją studiów lekarskich w latach 1920-1939*, III. *Studia lekarskie i programy nauczania medycyny w okresie okupacji hitlerowskiej*, IV. *Koncepcje nauczania medycyny w latach 1945-1950*, V. *Zakończenie i wnioski*, VI. *Bibliografia*. Rozdziały I-IV są podzielone na podrozdziały. Tytuły wszystkich rozdziałów i podrozdziałów są w zasadzie przejrzyste i dobrze informują o zawartej w nich treści, tylko w rozdziale I warto było dać w nawiasie lata: 1918-1920. Przypisy są podane na dole stron. Część VI *Bibliografia* została opracowana według zasad prac historycznych, tzn. podzielona na źródła archiwalne, źródła drukowane i opracowania.

Autorka przedstawiła projekty reform wysuwane przez profesorów medycyny, lekarzy i studentów, reformy dokonane samorzutnie w latach okupacji wobec konieczności utrzymania tajności studiów oraz same rozporządzenia dotyczące organizacji studiów lekarskich.

W ramach projektów dyskutowano wiele spraw: kwestię egzaminów wstępnych, długość trwania studiów, proporcje pomiędzy przedmiotami teoretycznymi a klinicznymi i pomiędzy wykładami a zajęciami praktycznymi, potrzebę wprowadzenia nowych przedmiotów i usunięcia dawniej wykładanych, obligatoryjność zajęć i wykładów, sposób egzaminowania i rok studiów, na którym dany egzamin miał być złożony, tytuł, jaki by się uzyskiwało po otrzymaniu dyplomu: lekarza, doktora czy magistra, instytucję, której uczelnia medyczna miałaby podlegać: Ministerstwo Oświaty czy Ministerstwo Zdrowia itp.

W omawianym okresie wprowadzono cztery reformy. Pierwsza w 1920 r. oparta w dużej mierze na koncepcji Adama Wrzóska, druga w 1928 r.

na podstawie zgodnych opinii wszystkich polskich wydziałów lekarskich, trzecia nieformalna w czasie II wojny światowej. Czwarta, uchwalona w 1948 r., a wprowadzona w życie na przełomie lat 1949/1950 doprowadziła m.in. do wyłączenia wydziałów lekarskich z uniwersytetów i przeniesienia ich do akademii medycznych podlegających Ministerstwu Zdrowia.

Dyskusja nad reformą studiów medycznych nie skończyła się. Nadal jest poruszana sprawa, jaki zasób wiadomości z nauk przyrodniczych powinien medyk wynieść ze szkoły średniej i w jakim zakresie powinien je sobie przyswoić na studiach, jak praktycznie przygotować absolwentów do pracy zawodowej, jaki wybrać system egzaminowania, czy studia powinny być powiązane z uniwersytetami czy akademiami medycznymi, czy program nauczania powinien być ujednolicony w skali ogólnopolskiej czy modyfikowany w ramach poszczególnych uczelni i in.

Praca Jolanty Rabus na pewno w tych rozważaniach będzie pomocna. Została napisana zwięźle, szczegółowo, przejrzyście, ilustrowana tabelami. Jedyne w sposobie podawania piśmiennictwa występują niewielkie usterki.

Nakład wyniósł 100 egzemplarzy. Książka została rozesłana osobom najbardziej zainteresowanym i większym bibliotekom.

Teresa Ostrowska
(Warszawa)

Speculum mundi. Roma centro internazionale di ricerche umanistiche. Introduzione di Massimo Pallotino, a cura di Paolo Vian, Roma (1993), ss. 838, ilustr.

Zwierciadło świata. Tak zatytułowało swą księgę pamiątkową Stowarzyszenie rzymskich instytutów zajmujących się badaniami naukowymi w zakresie archeologii, historii i historii sztuki. W opinii Massimo Pallotino autora wstępu do księgi, Rzym dzięki swym zabytkom i zasobom archeologicznym, artystycznym i archiwalnym oraz dzięki wielu instytutom reprezentującym naukę różnych krajów, słusznie może być nazwany światowym centrum kultury humanistycznej i studiów historycznych.